

iz pripravnih spisov građiva za svoj prevažni posel. Tukaj moram le obžalovati, da nimamo še domaće knjige, ktera bi obdelovala v prav umevni besedi naj važniša vprašanja iz odgojevalstva in izreje. Gotovo bi si zahvalo vsega slov. naroda zaslužil, kdor bi se lotil preimenitnega podvzetja! Pa tudi po krajih, kjer so čitalnice, bralna društva i. t. d., ima večkrat eden ali drugi lepo priliko spregovoriti o raznih prevažnih točkah o izrejevalstvu; taki lahkoumevni govori o imenitnosti dobre izreje, djanjski sveti i. t. d. padejo gotovo na rodovitna tla. Tam pa, kjer ni takih društev, naj pa učitelj porabi vsako priliko in spregovori o preimenitnem odgojevalnem poslu. Koliko blagovitega sadú bode donašalo tako podvzetje! — Ako bode vse učiteljstvo si prizadevalo po vsi svoji moći izpolnovati to svojo nalogo, tedaj se bode gotovo tudi čedalje bolj bližalo idealu, kateri naj bo pri slehernem učitelju — zmanjšanje in odpravljanje telesnih kazen. Ako pomislimo, da so se terpinčenja in trinožtva preteklih stoletij morale umakniti luči napredovalne omike, — zakaj bi ne smeli upati, da bode sedanja napredovalna doba brez šibe in palice v šoli shajati mogla?

Govekar.

O risanji.

(Daljo.)

Svinčnik. Najboljši svinčniki so tisti, ki so enako zernast (gleichkörnig), ki se ne lomijo radi, in ki so svitlosive barve. Gledé na izdelovanje se posebno odlikujejo angležki, norimberški Faberjevi in Hardtmutovi svinčniki. Pravi angležki so najizverstnejši; toda se le po malo rabijo, ker imajo jako visoko ceno. Takisto je tudi s Faberjevimi svinčniki; Hardtmutovi so pa kot cenejši bolj v navadi. Pri vsakem teh svinčnikov razločuje se gledé na terdoto in barvo več verst, kakor je to slehernemu znano.

Za risanje s prosto roko so taki svinčniki dobri, s kterimi je mogoče na navaden sušiven papir kaj zapisati ali narisati. Taki niso ne preterdi ne premehki. Take svinčnike naj bi imeli tudi začetniki pri risanji, kterim niso vgodni niti mehki niti terdi svinčniki. Za risanje prostoročno vstrezajo dovolj Hardtmutovi št. 1 v mehkem, belem lesu, ktere se zavoljo nizke cene mnogo hkrati kupiti more. Za geometrično ali stavbeno risanje treba je rabiti že boljše, postavim Faberjeve ali Hardtmutove št. 3, 4, 5.

Dobroto svinčnika se spozná, ako se svinčnik le malo poskuša. Dober svinčnik je povsod enako terd ali mehek, nima v sebi nobenega drobnega peska, in ne praska pri pisanji. Kedar se svinčnik vrezuje, toži se največkrat o njih slabosti, ker se pogostoma lomijo. Ne pomisli se toda, da je temu ne malokrat top nož kriv. Z ostrim nožem je torej

treba svinčnike prirezovati. Ker se pa svinčnik pri risanju kmalo zopet oguli, treba ga je na kakem papirju nekoliko poostriži. Kolikor več svinčnikov in zlasti kolikor več verst ali sort se ima tolikanj boljše. Vse pa mora učenec vrezati že domá pred risarsko uro, da si v šoli s tem časa ne trati, in ne gerdi ž njim perste in risalni papir. Za shrambo svinčnikov naj bi imel vsak učenec poseben tok ali „etui“ (futtéral).

Papir. Dober papir mora biti enakozernast, to je povsod enako zložen ali sestavljen. Povsod mora biti tudi enako močan. Če se ga derži proti luči, mora biti enakoprozoren na vseh mestih, ne smeti imeti v sebi nobenih madežev ali lukenj ali drugih tvarin. Nadalje mora biti dobro sklejen ali zliman. Ako se ga na enem robu nekoliko zmoči, ne sme se mokrota hitro razširjevati, in ako se ga z gobo namoči, ne smejo se kazati nikakoršni madeži.

Za risanje v ljudski šoli se rabi gladki ali čisti papir ali pa pikčasti, ako se risa po stigmografični metodi, o kateri hočemo pozneje spregovoriti. Tergovci že tudi takega prav po nizki ceni na prodaj ponujajo. Med temi je menda v prvi versti Ignaci Fuchs v Pragi.

Kedar se koli risa, treba je imeti pod risalnim listom primerno podlogo. Pogosto se rabijo tudi risanke (zvezke), ktere se za marljive in snažne učence priporočujejo. Za take pa, katerim čistost in pridnost ni ravno prirojena in priljubljena, boljši so posamni listi; kajti če je le en list v risanki pokvarjen, že je ta polovico svoje vrednosti zgubila. Da je večje i težje risanje mogoče izvesti, in zlasti tako, na katerem se po več mesecev deluje, treba je papir pripeti ali prilepiti na risansko desko; za to delo se rabi razmočeni arabični gumi ali tako imenovani ustni klej (Mundleim), ki se v trgovini dobiva.

Tablice in čertalniki. Ti se priporočujejo za male učence v nižjih razredih, a tudi za revne v viših, katerim starši ne morejo in srenje nočejo oskerbljevati papirja, svinčnikov in drugega orodja. Sicer pa naj zmožnejši mali učenci tudi risajo na papir da si svoje perva umetniška (!) dela shranijo i obvarujejo, in da se učenec i učitelj o svojem delovanju izkazati moreta. Tablice iz „kartona“ (Papptafeln) so boljše, nego iz škřila, ker te otroci preradi potarejo, in ker njih leseni okvir jako ovira pri risanju in pisanju. Navadni čertalniki pa za take tablice niso dobri zavoljo terdote. Prodajajo se sicer neke krede, ki so pa močno drage in se prerade lomijo. Iz vsega tega sledi, da za dalječasno risanje ni toliko priporočati tablic, tudi manjim učencem ne. Pri začetnem risanju jih je pač treba rabiti.

Nož. Dober nož z več (2 ali 3) ostrimi rezili mora pač vsak risar imeti. Nož potrebuje, da si vreže svinčnik, obreže papir ali ga odreže z risalne deske, da si izbrše pomotne čertice in čerte i. t. d.

(Konec sledi.)